

SZARVASI LAPOK

TÁRSADALMI, ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 5 frt. — kr.
Felévre 2 frt 50 kr.
Negyedévre 1 frt 25 kr.

Egyes szám ára 10 kr.

MEGJELENIK

hetenkint egyszer, vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG:

Kényes utca, 175. szám hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

KIADÓHIVATAL:

Szikes Antal könyvnyomdája, hova az előfizetési pénzek, hirdetések és minden a kiadóhivatalt érdeklő közlemények küldendők.

„Nyilvántartás”-ban egy sor közlési díja 10 kr.

Hirdetések jutányos áron vétetnek fel.

Egyes szám kapható Szikés Antal könyvkereskedésében.

Nem kell ártézi kút.*)

E lapokban többször és többek által hangzott, városunkban egy ártézi kút szükségessége, főképp az által indokolva hogy Körösünktől rövid idő alatt meg leszünk fosztva. Ez indok most már nem csak balsejtelen, hanem még ez év őszén megvalósítandó kormányrendeleten alapszik, daczára a város nagyon is okadatott kérelmének. Elővizünk megtarthatását városunk vezérfiai eleinte zsilipek állítása által remélték. De a zsilipkérdés elejtett költséges voltánál s főképp államsegély hiánya miatt.

Hát az ártézi kút nem költséges-e? mikor egy ilyen 40—60 ezer forintba kerül. Szerény véleményem szerint ez oly terhes költség lenne Szarvas városára, mely magában véve meghusztja egy ártézi kút felállítását legalább is egy időre, tudván azt, hogy városunkat a csaknem kétszáz ezer forintos vasuti garancia nagy része még terheli.

Aztán nincsenek-e jó vizű kutaink? Erre nézve Dr. Fuksz Ede községünk orvosa szakszerű vizsgálatának eredményével felelek, ki a különböző pontokra vegyelig elemzett hat kút közül kettőt a Freska és Gerhát-féle kútat kevés költséggel jó vizűvé s közhasználatra alkalmassá tehetőnek véleményezte.

De szerintem a meg nem vizsgált kutak közül is akadnánk kifogástalan vizűekre. Ilyen temető mellett levő új csőszáznál ássott új kút vize is, mely a város északkeleti részén van. A maczó-szöllőben mind jó kutak vannak, melynek közül a közelebb esők nyilvános kuttaká volnának tehetőek s a város azon részén lakóktól távol sem esnének. A Laukó-féle iskola tájékán szinte lelének közhasználatra megnyitható kutakat. Magát a Laukó féle kútat Dr. Fuksz ur sok vastartalmunak találta, mind azáltal az ottan körül lakók azt egészségesnek találják s kedvelik, mivel nem a Doktor ur állítását akarom

*) Közzük ezt a cikklet egész terjedelmében azon elvből indulva ki: audiatum et altera pars; de kifejezzük azon véleményünket, hogy szerzővel nem vagyunk egy értelemben. Szerk.

gyengíteni, hanem utalok a megszokásra, melynek folytán sokszor a kevésbé jó sincs ártalmára testünknek.

Végül, ha Körösünk egészen kiapadna az elzárás által, annak medre vagy partja is tiszta izü vizet szolgáltatna.

Midőn ezek elsorolásával határozott ellenvéleménybe jutok az ártézi kút felállításának sürgetőivel, egyszersmind azon óhajomat fejezem ki, hogy vajha legkeresettebb kútjaink mielőbb megszüntetnának a körülök levő fertőző anyagoktól s azok a „Farkas” melletti közkut mintájára szivattyúval láttatnának el, részint könnyebb kezelhetés, részint a bele hullható állati testek stb. ellen.

Különbö ezen óhajást érdemes előjárásunk is már régebben czélba vette s ha egyelőre csak négy szivattyúkutat szerel is fel a város különböző részén, már ez által is feleslegessé tenné egy ártézi kút furratását. Sőt négy kút sokkal kényelmesebben és gyorsabban táplálhatná a városunk nagy területén lakó népet mint egy kút, habár ennek vize több tekintetben felette áll is amazokénál. Tűzoltási tekintetben mindenesetre előnyösebb négy kút mint egy. A költség pedig ugy aránylik, hogy egy ártézi kút árából (40 ezer frt) 80 szivattyús kút állítható. (500 frtjával.)

Az ártézi kút barátai elmaradottnak hiszik Szarvas a szomszédos városok mellett, ha ártézi kutja nincs. De azok a szomszédok nem építettek saját erjőkből vasutat, Aztán Szarvasnak nincs Nagy Jánosa mint Vásárhelynek, ki egy maga 20 ezer forintot ajánlott fel ártézi kútra. Kérdés az is, hogy elmaradottsága az, ha egy város természeti előnyeit s pénzügyi helyzetét tartja első sorban szem előtt, s nem más községek utánzását. CENTRIFUGAL.

Levelezés.

Békés, 1888. augusztus 9-én.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Nagy dologra, illetőleg szívessegre kérem: legyen

kegyes b. lapja legközelebbi száma jó részét rendelkezem alá bocsátani; mert nagy, fontos és hosszadalmas lesz a referéda, melynek megírására szerencsés voltam Ön által fölkértni. Fontos különösen tanügyi szempontból; mert a miről itt írni akarok — nem más, mint az e hó 5 és 6-ik napjain Szarvas kebelében lefolyt megyei tanítóegyleti közgyűlés.

No, de nem nyujtom tovább a bevezetést, de reá térek a tárgyra, melynek lefolyását az alábbiakban adom.

A gyűlésre utazó tanító-kartársak egy és jó része (a csabaiak, békésiek, és m.-berényiek) a f. hó 5-én délutáni 5 órai vonattal érkezett meg Szarvasra, hol az indulóház előtt a rendező-bizottság, élén Benka Gyula gymnasiumi igazgató urral s a vidékről kocsin már előbb megérkezett kartársakkal — fogadott beennünket Benka Gy. ur lendületes szép beszédben fejezte ki üdvözlését s azt, hogy Szarvas városa örömmel látja kebelében gyülekezni össze a megyei tanítóegyletét; beszédét azzal végezvén: Isten áldása legyen elvégzendő munkáikon! Egyletünk nevében, a velünk érkezett megyei egyt. elnök: Németh Lajos ur válaszolt az üdvözlő beszédre, kiemelvén, miszerint örömmel jöttünk a tudományok e fészkebe, hogy habár porszemmel is, hozzájáruljunk a tanügyi felvirágztatásához s szívből jött szavakban köszönte meg az üdvözlést s a szíves fogadtatást. Ezután a városba bevonulás és elszállásolás következett s az a rendkívüli szíves és előzékeny fogadtatás, melyben kijelölt szállásaikon mindannyian részestünk, igazán feledhetetlen leend előttünk hosszú időkre.

Ezen nap estvéjén 6 órakor az igazgató választmány a közgyűlést megelőzőleg ülésre gyűlt össze a gymnasium disztermében: az általa itt letárgyalt ügyek közül — nehogy szükségtelen ismétlésbe essem — csupán azokat sorolom itt el, melyeket a választmány önállólag intézett el; ilyenek voltak: — az elnöki megnyitó s üdvözlő beszéd után — 1) A B.-Csabán a múlt hó 18—30-ig tartott borászati és gyümölcsészeti tanfolyamon megjelent vidéki kartársak elhelyezéséért az ezt eszközölt helyi bizottságnak az igazg. választmány ez üléstől is hálás köszönetet szavaz. 2) Olvasatot a nógrádmegyei testvér (tanító-) egylet felhívása és az alább megnevezett ügyben a nm. vall. és közokt. miniszteriumhoz írott kérvénye, melyben az egyes tanítói választások alkalmával — a tanítói szakképzettséget és tekintélyt igen sértő és profanáló — u. n. „választási vizsga”, vagy másképp „próba-tanítások” eltörlését kéri s ez ügyben a hazai hasonnemű egyesületek csatlakozására szólítja fel. — Mivel az ily eljárások a tanítói választások alkalmával megyénkben csaknem

TÁRCSA.

MEGNYITÓ ELŐADÁS

az új szinkorben, — és egy kis utójatek-féle.
Írta: KAJABUSZ.

I. Hangverseny.

(Rendezte a békésnégyei tanítóegyesület.)

... Hogy is kezdjek hozzá?!

Nehogy szerencsétlen kollegám sorsára jussak.
Szegény „Elemér”!

Jot akart az isten adta; mégis de megjárta. Igazat mondott s betört a feje. Mint a nagy langelméket leg többször, nem érti meg a kor: őt is felremagyarázta a közönség gyengébb felfogású része s ez leve oka szomorú bukásának; mert a jól számító szerkesztő előtt elvégre is az olvasóközönség hangulata mervadó.

Nem tetszett a referéda: a referens uram megkapta felmentését a szerkesztőtől, elmehet most már a jámbor akár kubikosnak, vagy ha maga s a b b hivatalra vágnék, legyen éjjeli ór a szarvasi lutheránus templom tornya tetején.

Ezen kis epilóg után térjünk át tárgyunkra s adjunk számot a jótékony célú hangversenyéről, melyben a rendező tanítóegyesület tulajdonképen csak annyiban

vett részt, hogy eljött volna — publikumnak, ha esetleg a jegyeket már jó korán el nem kapkodja az érdeklődő közönség.

Tehát csakugyan igaz, hogy szűk ez a mi szinkorünk, nézőtere jóformán kisebb, mint a szinpad, mely így megkörtünatálanitva igazán úgy nezett ki, mint egy kisasszony, aki otthon felejt a tunikáját; mert hat az a sok kivonulás-bevonulás, nyüzsgés-mozgás, ide-oda czipelése annak a karatlan székkel biztosított zongoranak ott a feléből harmadából összetakolt diszletek között, talán mégsem egészen tartozik a hangverseny művészi érdekét emelő látványok közé.

Jaj most veszem észre, hogy még bele se kezdek s már is lezckéztetem a rendezőséget, ennek megint nem lesz jó vége.

Kezdjük tehát!

„Wein, Weib, Gesang.”

Ezt a világot mozgató szent háromságot soha senki szebben meg nem énekelte, mint Huber Károly „Édes lánykám” című szerzeményében, mely a nem rég nálunk járt bécsi „Sänger-Verein” tagjait is annyira meghódította, hogy annak betanulását és előadását azonnal elhatározták.

Hubernek ezen egyik legmesteribb darabja volt a program első száma, melyet a szarvasi férfidalkar adott elő, dicséretes buzgalommal küzdve le a darab technikai nehézségét. Csak becsülni tudjuk ha ifjú dalárdánk ily nagyobb szabású, s sok finomabb hangárnyalatot

igénylő műdarabbal is kedveskedik olykor a közönségnek; mert ez azt mutatja, hogy a tagokban nemcsak ambíció, de érzék is van a komolyabb zené iránt. A közönség nem is maradt adós, tapsokban róttá le elismerését az élvezetes előadásért.

Mindenféleképen tisztelt olvasó közönség! A szerkesztő rám parancsolt, hogy rövid legyek és tárgyilagos. Ha tehát helyikimélés okáért a tapsot valahonnan kifejeztem azt a legjobb lelkiismerettel tessék csak minden szám után odagondolni, mert tapsban nem volt hiány.

Következik a kedves vendég, Mokry Lenke kisasszony, ki eljött beváltani a tavasszal tett ígéretet. Akkor elmenekült az árviz elől, most visszatért, hogy igazi művészi élvezet árjában fűrössze lelkeinket. Székely Imre 17-ik magyar ábrándját játszotta azzal a ritka biztossággal, s behelző eleganciával mely csak a bevégzett művészek sajátja. Kedves játékát, mely a régi szép nóttakkal abba a messze regés tündérvilágba ragadta sziveinket, — szünni nem akaró tapsvihar követte, melynek végre is a szeretetre méltó művésznő kénytelen volt engedni, újból leült s engedte, hogy belemerüljünk művészetébe, szép szeméi nézésébe. De jó is akinek annyi fegyvere van a hódításra!

Ezt az ellenállhatlan hódítót, ezt a mi ünnepelt vendégünket minél előbb és minél többször hozza vissza közénk az ó jó kedélye!

„Pacsirta-dal”, — éneklie a vegyeskar. Országos híru Sztrakánk-kal szólva, itt már csakugyan, elnémul

Vajda e szakfoglalója kétségtelenül tetszésben részesült. A tudósító szerint általa a szónok korunk legnagyobb nevelőivel fog kezelt. Magvas gondolkodásra és erős meggyőződésre vall s a csapongó hév daczára is férfias mérsékletet tanusít. A vallási kérdésen könnyedén átsikamlík és sem a megcsontosodott dogmák nyúgja ellen nem emel szavat, sem az áldó természet dicséretét nem zengi. Szerencsésen és tapintatosan megáll a mélyén, hol az ő látszólagos természet-imádásának s felekezete pozitív vallásának határjai érintkeznek, ismételve hangoztatja az igazságot, jogot, erkölcsöségét, melyet minden ember ajakán hordoz, sok, mint Vajda, szívében is. Nem mond kevesebbet, mint a mennyit tőle, ki az „Időszakok” és „Napszakaszai” természeti himnuszaiiban valóságos zsoltárokat énekel, a multa nézve a közönség joggal megvárható; s nem többet, mint a mennyi a jelenben fedezhetette; a jövőre neki kiinduló alapul szolgálhatott. Ugy látszik, hogy egyelőre csak ismerkedni akart előjáróival és tanítványaival, megszerzendő azok tiszteletét és ezek szeretetét; aztán kívánt a felvilágosodás faklyájával mindég heljebb és heljebb törni a babona és vakhit sötétébe, hogy végre az egész pené-

zes, nyomasztó levegőtől fülledt épületet felgyujtsa és hamuvá égesse. Vajda hitte és vallotta, hogy ez a tudomány és haladás emberének egyiránt kötelessége és pedig szent kötelessége a nemzet és az emberiség iránt; hitte és vallotta, hogy a meggyőződésnek legbiztosabb és leghatalmasabb eszköze az élőszó varázsa, melynek közvetlensége alatt az eszmék sokkal inkább bevésődnek a szívekbe és elmékbe, mint írás által. Hiszen éppen ő hivatkozott tanítványai előtt a történet könyvének tanúságaira, hogy mire mentek egyes tanítók? Nazáretből kiindult egy tan és megszelidíté a világ legnagyobb részét, Mekkában fellépett egy tanító s a Keletet megérázta, Afrikát elfoglalta s a legtávolabb nyugatig jöve tanítványaival és követőivel. S ezek nem írással, hanem élő szóval hatottak.*)

SZECHY KÁROLY.

*) Erkölcsi beszédek. A tanítók és tanítványok közti viszonyról. 15. lap.

*) Aradi Közlöny.

Felelős szerkesztő: Mihálfi József.

1715/1888 tkv.

Póthírdetmény.

A szarvasi kir. Járásbíróság mint telekkönyvi. Hatóság közhírré teszi, miszerint Szabó m. Mátyás endrődi lakos végrehajthatónak Breuer Ignác endrődi lakos végrehajtást szenvedő elleni 294 frt s jár. iránti végrehajtási ügyében 1376/88. sz. a kibocsátott árverési hirdetményben az endrődi 2116. sz. tjkvben foglalt Breuer Ignác nevén álló A. t. I. rsz. a 699. hrsz. 420 □ öl beltelkes házra 560 frt kikiáltási árban, Endrődön a község házához 1888. évi szeptember hó 14-ik napjának délelőtti 10 órájára kitűzött árverés, az 1881. LX. t. cz. 167. §-a alapján, az orosházi takarékpénztár végrehajtató érdekében is 800 frt tőkekövetelése és járulékai kielégítése végett megtartatni fog.

Kir. Járásbíróság telekkönyvi hatósága Szarvason, 1888. évi július hó 26-án KONTUR JOZSEF, k. jbiró.

Felhívás a hölgyekhez!

Dr. Plausitz egészségügyi tanácsos urnak sikerült az orvostudomány és vegyészeti segélyével egy arczbőr-finomító kenőcsöt feltalálni, melyet Quirini Alajos gyógyszerész ur, hites törvényszéki vegyész a m. kir. kormánytól nyert szabadság alapján állít elő

Ezen kenőcs tulajdonsága, hogy öregebb hölgyeknél az arczránckok elsimítása által, egészséges, üde és finom arczbőrt s így ifjabb kinézetet idéz elő. Ifjabb hölgyek arczbőrének szépségét és üdeségét rövid idő alatt hatványozza oly módon, hogy ezen tulajdonok fokozott mérvben késő évekig maradnak. Továbbá felülmulhatlanak bizonyult mindenemű arczfoltok, szeplők és apró kelések ellen; mely hiányokat rövid használat után nem-csak eltüntet, hanem az arczbőr finomságát és üdeségét is helyreállítja. — Az arczbőr rég elvesztett üdeségének az arczfestés káros hatásainak és a bőr mindennemű tisztáltságainak eltávolítására egyedüli biztos hatással bír. Jó szolgálatokat tesz továbbá a kéz bőr puhítására és finomítására nézve.

Főraktár egész Magyarország részére: Budapest; Quirini Alajos, ujjvilág-utca 2. szám.

Árak: 1 nagy tégely Dr. Plausitz-féle kéz- és arczkenőcs 80 kr., 1/2 tégely 50 kr., 1 üveg arczmosóvíz 1 frt, 1/4 doboz rizspor fehér vagy rózsaszínű 40 kr., 1/2 doboz 60 kr., 1 egész doboz 1 frt 10 kr., mind Dr. Plausitz találmánya. Minden tégelyhez egy használati utasítás jár, Figyelmeztetem a t. közönséget, hogy csakis az tekintendő Dr. Plausitz-féle kenőcsnek, a melynek tégején Quirini Alajos gyógyszerész felirat bevéve van.

Kapható a következő gyógyszerészeknél: Arad. Ring L., Alba. Riegel B., Agram. Pessics J., Békés-Gyula. Winkler Ferencz., Brassó. Kugler E., Debreczen. Mihálovits J., Eszék. Dijenes J., Eperjes. Schmidt K., Kolozsvár. Dr. Hinz Gy., Kassán. Megai G., Kecskemét. Katona Zs., Komárom. Schmidhauer A., Lugos. Vértés L., Miskolcz. Ujházi K., Nagyvárad. Bleyer K., Nagy-Becskerek. Menzer L., Pozsony. Scholz R., Pécs Göbl K., Pancsova. Bauer F., Szeged. Barcsai K., Szolnok. Adler M., Szabadka. Joó K., Temesvár. Albert és Klausman. 10-1

Legjobb asztali- és üdítő-ital.

Hazánk legkedveltebb

savanyuvize

A MOHAI **ÁGNES** FORRÁS.

mely nemcsak a polgári körökben kedvelt, de utat tört magának a felsőbb és legfelsőbb körökben is.

Ő felsége József főherg. és ő felsége Milán szerb király

— asztalán rendszer itallal szolgál. —

Konstantinápolyban, Alexandriában, legközelebb Fiumében is ép úgy mint hazánkban általánosan a kolera megbetegedés ellen praeservatív gyógyszernek bizonyult. — Mindazon tisztelt fogyasztóknak, kik ezen ásványvizet akár borral, gyógy-célokra, vagy tisztán mint asztalvizet előszeretettel használják, kérjük azt röviditve

ÁGNES-

forrás néven kiszolgáltatni. — A naggyérdemű közönségnek ásványvizünket szives jóindulattal ajánlván, maradtunk teljes tisztelettel az ÁGNES-forrás kútközelisége Mohán.

Frise ültetésben az ország minden gyógyszerertárában, fűszerkereskedésében és vendéglőjében kapható.

Országos főraktár

ÉDESKUTY L.

m. kir. és szerb kir. udvari ásványvíz-szállítónál BUDAPESTEN, Erzsébet-tér 7. sz.

Borral használva kiterjedt kedveltségnek örvend.

Raktár Szarvason: Nyácsik Soma és Réthy Sándor uraknál.

1265/1888.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szarvasi kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Deutsch Adolf végrehajthatónak Polyovka Mártonné Baginyi Terézia végrehajtást szenvedő elleni 20 frt 50 kr tőkekövetelés és járulékai iránt végrehajtási ügyében a b-gyulai kir. törvényszék (a szarvasi kir. járásbíróság) területén levő Szarvas községben fekvő, a szarvasi 576 sz. tjkvben foglalt A t rsz a (1003-1004.) hrsz 364 □ öl beltelkes házból Baginyi Terézia férj. Polyovka Mártonnéval illető 1/2 részre az árverést 398 frt. 50 krtban ezenel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1888. évi augusztus hó 31-ik napján délelőtt 10 órakor Szarvas község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron is eladatni fog.

Árverezni szandékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 39 frt 85 krt. készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbíróság telekkönyvi hatósága. Szarvason, 1888. évi június hó 5-én. KONTUR JOZSEF, kir. járásbiró.